

احکام پر کاربرد عید فطر

مطابق با فتوای

آیت الله العظمی کریمی جهرمی مدظله العالی

ثبوت اول ماه

راه اثبات اول ماه

۱. راه اثبات اول ماه چیست؟

جواب: اول ماه به پنج چیز ثابت می شود:

اول: خود انسان، ماه را ببیند.

دوم: عده ای که از گفته آنان یقین یا اطمینان پیدا می شود، بگویند ماه را دیده ایم و همچنین است هر چیزی که به واسطه آن یقین پیدا شود.

سوم: دو مرد عادل بگویند که در شب، ماه را دیده ایم به شرط اینکه ماه را برخلاف هم توصیف نکنند و قول آنها قابل تصدیق باشد. پس اگر برخلاف هم ماه را توصیف کنند یا هوا ابر باشد و یا اگر آسمان صاف باشد هیچ کس غیر از همان دو نفر نبیند، کفایت نمی کند.

چهارم: سی روز از اول ماه شعبان بگذرد که به واسطه آن، اول ماه رمضان ثابت می شود و سی روز از اول رمضان بگذرد که به واسطه آن، اول ماه شوال ثابت می شود.

پنجم: حاکم شرع (یعنی فقیه عادل جامع الشرائط) حکم کند که اول ماه است.

اخبار عادل

۲. اگر چند نفر عادل شهادت بدهند که دو نفر عادل ماه را دیده اند؛ آیا اول ماه رمضان یا شوال ثابت می شود؟

جواب: خیر، باید دو نفر عادل خودشان برای انسان شهادت بدهند که ماه را دیده اند و اگر رؤیت ماه را با واسطه نقل کنند، کافی نیست؛ مگر آنکه از گفته آنان، اطمینان به رؤیت هلال پیدا شود.

حدس و گمان

۳. اگر از گفته عده ای حدس بزنیم که فردا عید فطر است، آیا می توانیم روزه نگیریم؟

جواب: تا هنگامی که برای شخص اطمینان پیدا نشود که فردا عید فطر و اول شوال است، نمی تواند روزه را افطار کند.

به کارگیری ابزارهای نجومی

۴. آیا رؤیت هلال با استفاده از ابزارهای نجومی (دوربین، تلسکوپ و ...) اعتبار شرعی دارد؟

جواب: دیدن ماه با چشم مسلح در ثبوت اول ماه کافی است.

۵. آیا با محاسبات منجمان، ماه ثابت می‌شود، مخصوصاً وقتی که آنها امروز نسبت به زمان گذشته امکانات خیلی دقیق و مجهز در اختیار دارند و اصرار می‌ورزند که نتایج دستگاه‌های علمی امروز قابل انکار نمی‌باشد؟
جواب: پیشگویی منجمان بنفسه حجت شرعی نیست. بلی، اگر برای کسی موجب علم به امکان رؤیت شود (مثلاً اگر برای مشاهده هلال ماه می‌رفت آن را رؤیت می‌کرد)، باید به علمی که از گفته منجم حاصل شده، عمل نماید.

اطلاع‌رسانی رسانه‌های خبری

۶. اگر رادیو و رسانه‌ها خبر دهند که در شهری ماه را دیده‌اند، آیا هلال ماه ثابت می‌شود؟
جواب: در فرض سؤال، چنانچه علم به صحت خبر پیدا شود، می‌توان مطابق آن عمل کرد.

هم‌افق بودن دو یا چند شهر

۷. اگر هلال ماه رمضان در شهری دیده شود، در شهرهای دیگر که افق آنها یکسان و یا دو ساعت فرق دارند، اول ماه ثابت می‌شود یا نه؟

جواب: اگر برای دو شهر، اتحاد افق یا تقارب آن ثابت شود، این موجب آن است که رؤیت ماه در یک شهر، برای شهر دیگر یا کشور دیگر که واجد امتیاز گفته شده هست، هلال ماه ثابت شود و صرف دوری سبب اختلاف افق نمی‌باشد. مقصود از اتحاد افق این است که رؤیت بالفعل در یکی از این دو یا چند شهر، همراه با امکان رؤیت آن در شهر دیگری است. چنانچه رؤیت هلال در شهری که در شرق می‌باشد، کفایت از رؤیت هلال برای شهرهای دیگر که در غرب هستند می‌نماید.

بلند بودن هلال ماه

۸. آیا تطوق و بلند بودن هلال را دلیل بر شب دوم می‌دانید؟
جواب: بلند بودن ماه و تطوق آن یا دیر غروب کردن آن، دلیل شرعی بر شب دوم نیست.

رؤیت هلال در سفر

۹. افرادی که برای کار به کشورهای حوزه خلیج فارس می‌روند، با توجه به اینکه در آنجا رؤیت هلال اول ماه، یک روز زودتر اعلام می‌شود؛ تکلیف روزه آنان در ماه رمضان و عید فطر باید بر مبنای کدام محل باشد؟
جواب: اگر از راه‌های شرعی و معتبر اول ماه در آنجا ثابت شود، باید بر مبنای محلی که هلال رؤیت می‌شود، عمل کنند. البته اگر مجموع روزه‌هایی که شخص گرفته، کمتر از ۲۹ روز شود، یک روز روزه قضا باید بگیرد.

حکم حاکم

۱۰. اگر حاکم شرع حکم نماید که فردا عید است، آیا برای همه تبعیت لازم است؟
جواب: اگر حاکم شرع حکم کند که اول ماه است، کسی هم که از او تقلید نمی‌کند، باید به حکم او عمل نماید.

۱۱. اگر برای کسی یا کسانی ثابت شد که مجتهد عادل و حاکم شرعی در مقدمات حکم به اول ماه، دچار اشتباه شده، مثلاً به قول دو نفری اعتماد کرده که واجد صفت عدالت نیستند، آیا برای آن شخص یا اشخاص، تبعیت از حکم وی لازم است؟

جواب: آن حکم در حق آنان نافذ نیست و نمی‌توانند طبق آن حکم، عمل نمایند.

اختلاف نظر مراجع

۱۲. اگر بین مراجع تقلید در ثبوت عید فطر، اختلاف پیش آید، وظیفه مکلف چیست؟ آیا هر مقلد باید به نظر مرجع تقلید خود مراجعه کند؟

جواب: در ثبوت اول ماه تقلید راه ندارد، بلکه اگر شخص از گفته و اعلام نظر مرجع تقلید، اطمینان به رؤیت ماه پیدا کند، باید روزه خود را افطار کند و اگر شک داشت، باید آن روز را روزه بگیرد.

زکات فطره

فطریه میهمان

۱۳. آیا پرداخت فطریه میهمان بر عهده میزبان است؟

جواب: به طور کلی، اگر میهمان در شب عید فطر، عرفاً نان‌خور میزبان محسوب شود، فطریه او بر عهده میزبان است.

۱۴. میهمان چند شب در منزل میزبان باشد، نان‌خور صاحب‌خانه محسوب می‌شود؟

جواب: میهمانی که پیش از مغرب شب عید فطر با رضایت صاحب‌خانه وارد شده، در صورتی که بخواهد چندین روز یا حداقل یک شبانه‌روز بماند، نان‌خور صاحب‌خانه شمرده می‌شود، همان‌گونه که اگر قبل از عید فطر، چند روز یا حداقل یک شبانه‌روز میهمان شده و از مزایای میهمانی مثل خوردن غذا استفاده کرده باشد، نان‌خور صاحب‌خانه شمرده می‌شود، و فطره او بر صاحب‌خانه است.

۱۵. آیا فطره میهمانی که پیش از مغرب شب عید فطر بدون رضایت صاحب‌خانه وارد می‌شود، بر عهده میزبان می‌باشد؟

جواب: مهمانی که پیش از مغرب شب عید فطر بدون رضایت صاحب‌خانه وارد می‌شود و مدتی نزد او می‌ماند، بنابر احتیاط واجب فطره او را، هم خودش و هم صاحب‌خانه بدهد و یا اینکه یکی از آن دو، با اجازه دیگری زکات فطره را به نیت کسی که واقعاً زکات فطره به گردن اوست بدهد.

۱۶. اگر انسان شب عید فطر میهمان داشته باشد و صبح متوجه شود که عید بوده؛ آیا فطره آنها بر او واجب است؟
جواب: ناآگاهی از رؤیت هلال، تأثیری در حکم پرداخت فطره ندارد لکن فطره میهمان یک شبهه بر عهده خودش می‌باشد.

۱۷. اگر میهمان فطره خودش را بدهد، آیا از عهده صاحب‌خانه ساقط می‌شود؟
جواب: اگر با وکالت از صاحب‌خانه و از طرف او فطره خودش را بدهد، از عهده میزبان ساقط می‌شود، و الا پرداخت آن بر عهده صاحب‌خانه می‌باشد.

۱۸. شب آخر ماه رمضان جهت فاتحه مؤمنین افراد زیادی برای صرف شام به منزل فردی (از همسایگان یا دوستان) می‌آیند و افطار می‌کنند در برخی موارد همان شب، شب عید اعلام می‌گردد، فطریه این میهمانان بر عهده چه کسی است؟
جواب: فطریه میهمان یک شبهه بر میزبان نیست.

۱۹. اگر مهمان بعد از اذان مغرب شب عید وارد منزل میزبان شود و افطار را منزل میزبان باشد و سه شب بماند، آیا نانخور محسوب می‌شود؟
جواب: در فرض سؤال فطریه او بر عهده میزبان نیست.

زکات فطره فقیر

۲۰. آیا پرداخت زکات فطره بر کسی که توان مالی ندارد، واجب است؟
جواب: پرداخت زکات فطره بر فقیر واجب نیست ولی چنانچه فقط به اندازه یک صاع، که تقریباً سه کیلو است، گندم و مانند آن دارد، مستحب است زکات فطره را بدهد و چنانچه عیالاتی داشته باشد و بخواهد فطره آنان را هم بدهد، می‌تواند به قصد فطره، آن یک صاع را به یکی از عیالاتش بدهد و او هم به همین قصد به دیگری بدهد و همچنین تا به نفر آخر برسد و بهتر است نفر آخر، چیزی را که می‌گیرد به کسی بدهد که از خودشان نباشد و اگر یکی از آنها صغیر باشد، ولی او به جای او می‌گیرد و احتیاط آن است که چیزی را که برای صغیر گرفته به کسی ندهد.

فطریه دانشجو

۲۱. آیا زکات فطره برای دانشجویی که در خوابگاه سکونت دارد، واجب است؟

جواب: اگر دانشجو به طور رایگان از غذای دولتی استفاده می کند، با تمکن مالی فطره را باید خودش بپردازد و چنانچه برای غذا هزینه ای پرداخت می کند، در صورتی که مخارج او را پدرش می دهد و نان خور ایشان محسوب می شود، بر عهده وی است و اگر دانشجو مستقل است، بر عهده خودش می باشد.

فطریه سرباز

۲۲. حکم کسانی که سرباز هستند و شب عید فطر در محل سربازی هستند، جهت فطریه چیست؟ آیا بر پدر آنها واجب

است یا خودشان یا مثلاً سپاه یا ارتش؟

جواب: در فرض سؤال، با تمکن مالی فطره را باید خودشان بپردازند.

فطریه نامزد

۲۳. فطره دختری که در حال عقد است، بر عهده کیست؟

جواب: اگر نان خور پدرش باشد، بر عهده او است.

زکات فطره زن ناشزه

۲۴. زنی که از تمکین شوهر خود داری می کند، آیا زکات فطره او از شوهرش ساقط می شود؟

جواب: خیر، باید شوهرش زکات فطره او را بدهد؛ مگر آنکه نان خور شوهر خود نباشد.

جنس و مقدار زکات فطره

۲۵. مقدار فطریه برای هر نفر چه مقدار است و چه چیزی باید به عنوان فطریه پرداخت شود؟

جواب: مقدار زکات فطره برای هر نفر «یک صاع» - تقریباً ۳ کیلوگرم - از خوراکی های معمول و رایج و قوت شایع بین اهل شهر یا روستا می باشد که خوردن آنها متعارف است مانند گندم یا جو یا خرما یا کشمش یا برنج یا نان می باشد که باید به مستحق داده شود و اگر به جای آن قیمتش را بدهد نیز کافی است؛ ولی احتیاط لازم آن است که از خوراکی هایی که در شهر یا روستایش معمول و رایج نیست ندهد هر چند گندم یا جو یا خرما یا کشمش باشد.

۲۶. کسی که در کل سال بیشتر برنج استفاده می کند، آیا باید برنج یا مبلغ سه کیلو برنج را برای فطریه محاسبه کند؟

جواب: ملاک در جنس زکات فطره، قوت غالب شخص نیست بلکه باید از خوراکی های معمول و رایج و قوت شایع بین اهل شهر یا روستا باشد.

زمان کنار گذاشتن و پرداخت فطره

۲۷. زمان کنار گذاشتن فطره و پرداخت آن چه موقع است؟

جواب: از غروب شب عید فطر می‌توان فطره را پرداخت یا کنار گذاشت و بنا بر احتیاط واجب، مکلف باید فطره را پیش از نماز عید بدهد، ولی اگر نماز عید نمی‌خواند می‌تواند دادن فطره را تا ظهر تأخیر ببیندازد و در صورتی که آن را از مالش جدا کرده و کنار گذاشته تأخیر در پرداخت چنانچه برای غرض عقلایی باشد و سهل‌انگاری در پرداخت محسوب نشود اشکال ندارد و اگر کنار نگذاشته باشد باید با قصد قربت و بدون نیت ادا و قضا - یعنی مافی‌الذمه - فطره را بپردازد.

پرداخت زکات فطره قبل از عید فطر

۲۸. اگر در کشور دیگری افراد مستحق و نیازمندتری باشند، آیا پرداخت زکات فطره چند روز قبل از عید برای رساندن به این مستحقین جایز است؟ اگر این کار به صورت تلفنی به شخصی باشد که وقتی به کشورم بازگشت معادل آن چه را به مستحقین داده به وی بدهم، چه طور؟

جواب: وکیل کردن دیگری جهت پرداخت فطره از طرف شما مانعی ندارد و اگر پیش از ماه رمضان یا در ماه رمضان به فقیر قرض بدهد و بعد از آن که فطره بر او واجب شد، طلب خود را بابت فطره حساب کند، مانعی ندارد.

تعویض زکات فطره کنار گذاشته شده

۲۹. اگر شخص فطره را کنار بگذارد، می‌تواند از آن استفاده کند و بعد به جای آن مال دیگری بگذارد؟
جواب: خیر، باید همان را که کنار گذاشته، برای فطره بدهد.

پرداخت زکات فطره پیش از ماه رمضان

۳۰. آیا جایز است پیش از ماه رمضان، فطره را به فقیر داد؟

جواب: خیر، کفایت نمی‌کند؛ ولی می‌تواند آن را به عنوان قرض به او بدهد و در روز عید فطر، طلب خود را بابت فطره حساب کند.

فراموشی در پرداخت زکات فطره

۳۱. فراموش کرده‌ایم زکات فطره بپردازیم، حکم آن چیست؟

جواب: اگر زکات فطره نپرداخته‌اید، باید آن را با قصد قربت و بدون نیت ادا یا قضا - یعنی مافی‌الذمه - جدا کرده و بپردازید.

پرداخت نمودن زکات فطره

۳۲. کسی که تا ظهر عید فطره را پرداخت نکرده و جدا هم نکرده است، تکلیفش چیست؟
جواب: باید آن را با قصد قربت و بدون نیت ادا یا قضا - یعنی مافی الذمه - جدا کرده و بپردازد.

پرداخت زکات فطره به فقیر غیر متدین

۳۳. آیا زکات فطره را می‌توان به فقیر غیر متدین داد؟

جواب: در زکات فطره، عدالت گیرنده لازم نیست؛ ولی به کسی که فطره را در معصیت مصرف می‌کند، یا به کسی که آشکارا گناه کبیره‌ای انجام می‌دهد، یا به شرابخوار، بنابر احتیاط واجب نباید زکات فطره داد.

دادن زکات فطره به کمیته امداد امام خمینی (ره)

۳۴. آیا می‌توان زکات فطره خود را برای کمک به خانواده‌های بی‌سرپرست معلولین، ایتام و... در اختیار کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار داد؟

جواب: با توجه به آنکه اشخاص، مبالغ مختلفی بابت فطره می‌پردازند که در نتیجه برای شخص معمولاً اطمینان به رعایت تمام بودن صاع برای هر فقیر حاصل نمی‌شود، و نیز فقرا از بستگان و محله و شهر تقدم بر دیگران دارند، افراد برای اینکه اطمینان پیدا کنند که ذمه‌شان بریء شده است، خودشان فطره را مستقیماً به فقرایی که می‌شناسند بدهند.

پرداخت فطره به پدر و مادر یا بالعکس

۳۵. دادن زکات فطره از سوی پدر و مادر به فرزند فقیر یا بالعکس اشکال دارد؟

جواب: اگر فرزندان فقیر باشند، پدر و مادر باید مخارج واجب آنان را بپردازند و نمی‌توان چیزی از زکات فطره را بابت مخارج واجب زندگی به آنها داد ولی پرداخت زکات فطره به آنان برای اداء قرض و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر و مادر واجب نیست، اشکال ندارد. و همین سخن در صورتی که پدر و مادر، نان‌خور فرزند خود باشند، جاری است.

جمع‌آوری فطره و توزیع مساوی بین فقرا

۳۶. ما - به عنوان مؤسسه خیریه کمک به فقرا و ایتام - بعد از نماز عید در مسجد جامع روستا زکات فطره را جمع‌آوری می‌کنیم و قیمت هر صاع (سهم) متفاوت هست. آیا می‌توان کل مبالغی را که به ما می‌رسد جمع کرده و سپس به صورت مساوی بین فقرا تقسیم کنیم. مثلاً به یک فقیر بیست صاع و نصف یا کمتر و بیشتر از نصف بدهیم؟

جواب: احتیاط واجب آن است که به فقیر کمتر از یک صاع یا قیمتش داده نشود، هرچند جماعتی باشند که مقدار فطره به همه آنان نرسد؛ و جایز است که به هر فقیر چند صاع داده شود.

لازم نبودن اظهار زکات فطره بودن مال داده شده

۳۷. آیا چیزی را که انسان بابت زکات به فقیر می‌دهد، باید به او بگوید که زکات است؟

جواب: لازم نیست به او بگوید که زکات است، بلکه اگر فقیر خجالت بکشد، مال را به قصد زکات به او بدهد و زکات بودنش را اظهار ننماید.

پرداخت زکات فطره به برادر خود

۳۸. آیا دادن فطره به برادر جایز است؟

جواب: اگر فقیر باشد جایز است؛ بلکه مستحب است در دادن زکات فطره، خویشان فقیر خود را بر دیگران مقدم بدارد و بعد همسایگان فقیر را، بعد اهل علم فقیر را، ولی اگر دیگران از جهتی برتری داشته باشند، مستحب است آنها را مقدم بدارد.

مصرف زکات فطره در امور فرهنگی

۳۹. آیا جایز است زکات فطره را در امور فرهنگی و مذهبی که باعث نشر معارف دین می‌شود صرف کرد؟

جواب: احتیاط واجب آن است که زکات فطره فقط به فقراى شیعه داده شود.

مصرف زکات فطره برای مخارج مسجد

۴۰. همیشه مقدار یک سوم زکات فطره جمع آوری شده برای مخارج مسجد برداشته می‌شود (با اینکه مسجد دارای

موقوفات و در آمد ختم می‌باشد) آیا صحیح است؟

جواب: احتیاط واجب این است که آن را فقط به فقراى شیعه بدهند.

پرداخت فطره به مدرسه

۴۱. آیا می‌توانیم زکات فطره را برای کمک به مدرسه و مسجد بپردازیم؟

جواب: احتیاط واجب آن است که زکات فطره را فقط به فقراى شیعه اثنی عشری پرداخت کرد.

پرداخت فطریه نان خور سید به سادات فقیر

۴۲. همسر از سادات می‌باشند با توجه به اینکه فطریه ایشان به عهده اینجانب می‌باشد و من نیز سید نیستم و با عنایت به اینکه فطریه سادات جداگانه دریافت می‌شود آیا فطریه مربوط به همسر را در محل فطریه سادات باید قرار داد؟
جواب: ملاک در پرداخت فطریه، معیل (پرداخت کننده فطریه) است نه عیال، بنابراین شما نمی‌توانید فطریه خود را به سید بپردازید هرچند همسر شما از سادات باشد.

پرداخت فطریه به سادات فقیر

۴۳. آیا فطریه را به سادات فقیر می‌توان داد؟
جواب: غیر سادات نمی‌توانند به سادات فطریه پرداخت نمایند.

مصرف زکات فطره در درمان بیمار مستمند

۴۴. اگر شخصی وضع مالی خوبی ندارد و برای مداوای بیماری دختر بچه‌اش که هزینه زیادی دارد نیازمند پول است، آیا زکات فطره به او تعلق می‌گیرد؟
جواب: اگر فقیر است، می‌توانید زکات خود را به او بدهید.

معلوم شدن مستحق نبودن گیرنده زکات فطره

۴۵. اگر بعد از دادن زکات فطره به فقیر مستحق، معلوم شود که اصلاً او مستحق نبوده حکم چیست؟
جواب: چنانچه مالی را که به او داده‌اید از بین نرفته باشد، باید پس بگیرید و به مستحق بدهید و اگر نتوانید پس بگیرید، باید از مال خودتان فطره را بدهید و اگر از بین رفته باشد، در صورتی که گیرنده فطره می‌دانسته آنچه را گرفته، فطره است، باید عوض آن را بدهید و اگر نمی‌دانسته، دادن عوض بر او واجب نیست و خودتان باید دوباره فطره را بدهید.

پرداخت زکات فطره توسط فرزند

۴۶. فرزندی که نانخور پدرش است، در صورتی که خودش زکات فطره‌اش را بپردازد، آیا زکات فطره از پدر ساقط می‌شود؟
جواب: ساقط نمی‌شود، مگر این که با وکالت از طرف پدر باشد.

تکلیف زن و فرزند در عدم پرداخت فطره توسط پدر

۴۷. پدری که زکات فطره نمی‌دهد، تکلیف فطریه زن و فرزند او چه می‌شود؟
جواب: زن و فرزند تکلیفی ندارند.

زکات فطره زن تأمین کننده مخارج زندگی

۴۸. اگر زن به جهت نیاز شوهر، در تأمین مخارج زندگی کمک کند؛ چه کسی باید زکات فطره آنها را بدهد؟
جواب: اگر کمک به طوری باشد که در این صورت هم زن نان‌خور شوهر محسوب شود، شوهر باید در صورت توانایی زکات فطره خود و همسرش را بدهد.

پرداخت فطریه به فقیر غیر شیعه

۴۹. آیا می‌توان فطریه را به فقیر غیر شیعه داد؟
جواب: احتیاط واجب آن است که زکات فطره به فقیر شیعه دوازده‌امامی داده شود گرچه در شهر دیگر باشند و چون نقل این زکات به شهر دیگر خلاف احتیاط است، اگر در شهر خودتان فقیر شیعه نباشد، مال خود را به شهر دیگر ببرید و در آنجا به قصد زکات به فقیر شیعه بدهید.

پرداخت لوازم مورد نیاز فقیر به جای پول فطریه

۵۰. آیا می‌توان به جای پول فطریه، مواد و لوازم مورد نیاز فقیر را برایش تهیه و به او تحویل دهیم؟
جواب: به صورت مذکور کافی نیست، اما می‌توانید از فقیر وکالت بگیرید که پول فطریه را برای او دریافت کند و موارد مورد نیاز او را تهیه کنید.

تبدیل پول فطریه به جنس دیگر

۵۱. آیا می‌توانم با پول زکات فطره، چیزی برای فقیر خریداری نمایم؟
جواب: زکات فطره‌ای را که کنار گذاشته‌اید، باید به همان صورت به فقیر بدهید و تبدیل آن به جنس دیگر صحیح نیست.

کارت به کارت کردن زکات فطره

۵۲. آیا می‌توان زکات فطره را برای فقیر کارت به کارت کرد؟
جواب: اگر پول فطری را جدا نکرده‌اید کارت به کارت کردن برای فقیر شیعه اشکالی ندارد و بعد از آن به وی اطلاع دهید.

کارت به کارت نمودن پول فطریه کنار گذاشته شده

۵۳. کسی زکات فطره را به صورت پول نقد کنار گذاشته و حالا می‌خواهد کارت به کارت کند، آیا جایز است؟

جواب: باید همان را پردازید.

پرداخت فطریه به عنوان اقساط وام

۵۴. در صندوق قرض الحسنه مسجد هر سال تعدادی از وام گیرندگان اقساط خود را به دلتلی که نمی‌دانیم، پرداخت نمی‌کنند، آیا دادن مقداری فطریه برای اقساط این افراد به صندوق جایز است؟
ج. بنابر احتیاط واجب نمی‌شود داد ولی اگر فقیر باشند می‌توان با گرفتن وکالت از فقیر خاص در دریافت زکات فطره و پرداخت آن به عنوان قسط، قسط آنان را پرداخت نمود.

فطریه جنین

۵۵. آیا برای جنین لازم است فطریه پرداخت شود؟
جواب: فطریه جنین واجب نیست.

تقسیم مبلغ فطریه

۵۶. آیا مبلغ فطریه را می‌توان بین چند نفر تقسیم کرد؟
جواب: بنابر احتیاط واجب کمتر از یک صاع یا قیمت آن به فقیر داده نشود.

منتقل کردن فطریه به شهر دیگر

۵۷. آیا می‌توان زکات فطره را به فقیری که در شهر دیگر زندگی می‌کند داد؟
جواب: اگر فطریه را جدا نکرده است، به شهر فقیر خاص رفته و در آنجا فطریه را از اموال خود جدا کرده و به قصد زکات به فقیر شیعه بدهد، ولی اگر فطریه را جدا کرده است، بنابر احتیاط واجب باید به فقیر شیعه شهر خود پرداخت نماید.

پرداخت زکات فطره بعد از عید فطر

۵۸. آیا می‌شود زکات فطره را روز عید فطر جدا کرد و چند روز بعد از عید فطر به فقیر داد؟
جواب: بعد از جدا کردن فطریه، برای پرداخت به فقیر خاصی می‌توان به تأخیر انداخت اما نباید در پرداخت آن مسامحه و کوتاهی کرد و می‌توان به وسیله پست یا بانک برای او ارسال نمود.

نماز عید فطر

حکم نماز عید در عصر غیبت

۵۹. نماز عید فطر از کدام نوع از واجبات است؟

جواب: نماز عید فطر در زمان غیبت حضرت بقیه الله، مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه الشریف) مستحب است.

وقت نماز عید فطر

۶۰. وقت نماز عید فطر چه زمانی است؟

جواب: وقت آن از اول آفتاب روز عید تا ظهر است.

فرادی خواندن نماز عید فطر

۶۱. نماز عید فطر را می‌توان فرادی خواند؟

جواب: نماز عید به صورت فرادی هم صحیح است.

شک در قنوت نماز عید

۶۲. اگر شخصی در تعداد قنوت‌های نمازهای عید سعید فطر شک کند که آیا پنج قنوت خوانده یا چهار قنوت، نمازش چه

حکمی دارد؟

جواب: اگر از محل آن تجاوز نکرده، بنا را بر کمتر بگذارد.

کم یا زیاد کردن قنوت‌های نماز عید

۶۳. آیا کم و زیاد کردن قنوت‌های نماز عید باعث بطلان آن می‌شود؟

جواب: اگر مراد از کم و زیاد نمودن، کوتاه یا طولانی خواندن قنوت‌ها است این کار موجب بطلان نمی‌شود و اگر

مراد کم یا زیاد نمودن تعداد آن‌ها است، باید نماز را همان‌طور که در کتب فقهی بیان شده، به جا آورد.

گفتن اذان اقامه قبل از نماز عید فطر

۶۴. آیا نماز عید فطر اذان اقامه دارد؟

جواب: اذان و اقامه ندارد.

۶۵. اگر امام جماعت برای نماز عید فطر، اقامه به جا آورد، نماز او و سایر نمازگزاران چه حکمی دارد؟

جواب: به صحت نماز عید امام جماعت و مأمومین ضرری نمی‌رساند.

قضای نماز عید فطر

۶۶. آیا نماز عید فطر قضا دارد؟

جواب: قضا ندارد.

رسیدن به رکعت دوم نماز جمعه یا عید

۶۷. اگر کسی به رکعت دوم نماز عید فطر برسد چه وظیفه‌ای دارد؟

جواب: پس از سلام امام، رکعت دوم را خود به صورت فرادی بخواند.

خطبه نماز عید فطر

۶۸. آیا ایراد خطبه توسط امام جماعت در نماز عید فطر واجب است؟

جواب: واجب نیست؛ بلکه در زمان غایب بودن امام (علیه السلام)، مستحب است بعد از نماز عید فطر دو خطبه بخوانند.

زمان دو خطبه نماز عید فطر

۶۹. آیا می‌توان دو خطبه نماز عید فطر را قبل از نماز انجام داد؟

جواب: محل خطبه در نماز عید بعد از فراغ از نماز آن است، برخلاف نماز جمعه که خطبه‌های آن پیش از نماز جمعه خوانده می‌شود.

ایراد خطبه قبل از نماز عید

۷۰. اگر در نماز عید فطر خطبه‌ها را قبل از نماز بخوانند (زیرا بعد از نماز مردم پراکنده می‌شوند)، آیا نماز باطل می‌شود؟

جواب: گرچه جایز نیست خطبه‌های نماز عید قبل از نماز خوانده شود ولی چنانچه خوانده شد، ضرری به صحت نماز وارد نمی‌شود و ترک خطبه‌ها در زمان غیبت جایز است.

تکرار نماز عید فطر به عنوان امام جماعت

۷۱. آیا می‌توان نماز عید فطر را در دو مکان امامت کرد؟

جواب: مشروعیت تکرار نماز جماعت به خاطر مأمومین دیگر در نماز عید ثابت نیست.

نماز عید فطر در صورت ثبوت عید فطر در بعد از ظهر

۷۲. اگر عید فطر، بعد از ظهر، ثابت شد جایز است فردای آن روز، قضاء یا رجاء نماز عید را به جا آورد؟

جواب: قضا ندارد ولی به قصد رجاء جایز است.

اعاده نماز عيد فطر در صورت علم به بطلان آن

۷۳. يقين به بطلان نماز عيد پيدا كرديم، دوباره خواندن آن، لازم است؟

جواب: نماز عيد در زمان غيبت مستحب است و اگر علم به بطلان آن حاصل شود و وقت آن باقى باشد، جاز است اعاده نمايد.